

Sygn. akt III KK 86/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Gierczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna
w sprawie **D. K.**

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 13 lutego 2020 r.,

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
niekorzyść skazanego,

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w G. z dnia 15 lutego 2018 r., sygn. akt II K
(...),

**1. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7
k.p.k. w zw. z art. 537 § 2 k.p.k. postępowanie w sprawie
umarza;**

**2. wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

W dniu 15 lutego 2018 r. Sąd Rejonowy [...] w G. wydał wobec D. K. wyrok łączny o sygn. II K (...), w którego części opisowej podał, że wyżej wymieniony został skazany podlegającymi wykonaniu, prawomocnymi wyrokami:

1. wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w G. z dnia 28 stycznia 2010 r., sygn. II K (...), w którym połączono kary orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w G. z dnia 31 maja 2006 r. oraz Sądu Rejonowego w G. z dnia 5 listopada 2008 r. i wymierzono karę łączną w 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 lat; kara nie została wykonana,
2. wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w G. z dnia 20 września 2012 r., sygn. II K (...), za przestępstwo z art. 178a § 1 i 4 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełnione w dniu 31 grudnia 2011 r., na karę 3 lat pozbawienia wolności, z orzeczeniem środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 10 lat; kara nie została wykonana.

W części dyspozytywnej wyroku łącznego Sąd Rejonowy w G. :

1. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. na podstawie art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k., art. 90 § 2 k.k. połączył wymierzone i podlegające wykonaniu kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w punktach 1 i 2 oraz środki karne i wymierzył skazanemu D. K. karę łączną 5 lat pozbawienia wolności oraz łączny zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 lat;
2. na mocy art. 576 § 1 k.p.k. pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach objętych niniejszym wyrokiem łącznym pozostawił do odrębnego wykonania;
3. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w punkcie 1 zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w okresie od 31 grudnia 2011 r. do 2 stycznia 2011 r., tj. 3 dni.

Ponadto Sąd orzekł o kosztach postępowania.

Wyrok ten uprawomocnił się dnia 13 kwietnia 2018 r.

Od tego wyroku kasację na niekorzyść skazanego wywiódł Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny, zarzucając mu „rażące naruszenie prawa

procesowego - art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. i art. 572 k.p.k., polegające na wydaniu wyroku łącznego obejmującego kary i środki karne orzeczone wobec D. K. prawomocnym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w G. z dnia 28 stycznia 2010 r., sygn. II K (...), i prawomocnym wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w G. z dnia 20 września 2010 r. [powinno być z 20 września 2012 r. – dopisek Sąd Najwyższy], sygn. II K [...]12, pomimo istnienia ujemnej przesłanki procesowej w postaci powagi rzeczy osądzonej, wobec uprzedniego objęcia tych wyroków postanowieniem Sądu Rejonowego w G. z dnia 23 sierpnia 2016 r., sygn. II K (...), utrzymanym w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego w G. z dnia 24 października 2016 r., sygn. V Kz (...) o umorzeniu postępowania na podstawie art. 572 k.p.k., co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. i co nadto nastąpiło z rażącą obrazą przepisów art. 4 § 1 k.k. i art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015, poz. 396) wskutek zastosowania przez Sąd Rejonowy w G. przepisów o karze łącznej w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. mimo, że kary i środki karne objęte postępowaniem o wydanie wyroku łącznego orzeczone zostały wobec D. K. go na mocy wyroków, które uprawomocniły się przed dniem 1 lipca 2015 r., co stosownie do treści przepisu art. 19 ust. 1 ww. ustawy wykluczało możliwość stosowania przepisu art. 4 § 1 k.k. i obligowało do stosowania przepisów o karze łącznej w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.”

Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja jest zasadna. Rację ma skarżący, że zaskarżony wyrok łączny został wydany pomimo tego, że w obrocie prawnym funkcjonowało uprzednio wydane w stosunku do D. K. przez Sąd Rejonowy w G. postanowienie z dnia 23 sierpnia 2016 r., sygn. II K (...), utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego w G. z dnia 24 października 2016 r., sygn. V Kz (...), o umorzeniu postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego na podstawie art. 572 k.p.k. Postanowienie to zostało wydane po rozpoznaniu wniosku D. K. o wydanie wyroku

łącznego obejmującego karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz łączny środek karny w postaci 10-letniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych (orzeczone wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w G. z dnia 28 stycznia 2010 r., sygn. II K (...)), oraz kary pozbawienia wolności (i środki karne) orzeczone wobec skazanego na mocy wyroków Sądu Rejonowego w G. o sygn. II K (...) i II K (...) z dnia - odpowiednio - 12 maja 2011 r. i 20 września 2012 r.

Umorzenie tego postępowania nastąpiło z powodu stwierdzenia, że w odniesieniu do powyższych skazań nie mają zastosowania przepisy o karze łącznej w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. bowiem wszystkie wyroki, o których połączenie skazany wystąpił, uprawomocniły się przed tą datą. Natomiast na gruncie przepisów obowiązujących przed dniem 1 lipca 2015 r. nie zachodziły warunki do połączenia węzłem kary łącznej kar jednostkowych i kary łącznej orzeczonych mocą ww. wyroków (k. 38 - 39 i k. 61 - 62 akt o sygn. II K (...)).

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, prawomocne umorzenie postępowania na podstawie art. 572 k.p.k. skutkuje powagą rzeczy osądzonej i stanowi ujemną przesłankę procesową przewidzianą w przepisie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. do wydawania kolejnego orzeczenia w tym przedmiocie w przypadku, gdyby w orzeczeniu wydawanym później miało dojść do rozstrzygnięcia tego, czy dokładnie te same skazania za czyny jednostkowe spełniają warunki do objęcia ich węzłem kary łącznej w wyroku łącznym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2011 r., sygn. II KK 149/11, OSNKW 2011, z. 12, poz. 113).

W rozpatrywanej sprawie Sąd Rejonowy w G. nie wziął pod uwagę skutków prawnych wynikających z faktu uprzedniego wydania prawomocnego postanowienia na podstawie art. 572 k.p.k., mimo że dysponował kopiami zapadłych w tym przedmiocie orzeczeń (akta sygn. II K [...]/17, k. 18 – 19 i k. 24 - 25). W konsekwencji Sąd ten wydał wyrok łączny, na mocy którego połączył orzeczone wobec D. K. kary i środki karne wymierzone na podstawie wyroku łącznego Sądu Rejonowego w G. o sygn. II K (...) oraz wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w G. o sygn. II K (...), co do których to skazań zostało uprzednio wydane postanowienie w trybie art. 572 k.p.k.

Rację ma skarżący, że w zaistniałej sytuacji zaskarżony wyrok łączny został wydany z rażącą obrazą art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. i art. 572 k.p.k., stanowiącą

bezwzględnej przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. Z tego powodu konieczne było jego uchylenie i umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

Ponadto rację ma też skarżący argumentując, że Sąd Rejonowy w G. dopuścił się także obrazy art. 4 § 1 k.k. i art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015, poz. 396). Rzeczywiście w sprawie nie było dopuszczalne zastosowanie przepisów o karze łącznej obowiązujących od dnia 1 lipca 2015 r. Zgodnie z art. 19 ust. 1 ww. ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. - obowiązujące w czasie orzekania przepisy rozdziału IX Kodeksu karnego nie mogły mieć zastosowania do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie ww. ustawy, tj. przed 1 lipca 2015 r., za wyjątkiem sytuacji, w których zachodziła potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie wskazanej nowelizacji. Taka sytuacja w przedmiotowej sprawie nie zaistniała. Jak słusznie podniesiono w kasacji, niezależnie od wyniku oceny aktualnego i poprzednio obowiązującego stanu prawnego dokonanej w aspekcie treści art. 4 § 1 k.k. - przepis art. 19 ust. 1 ww. ustawy wykluczał w tej sprawie możliwość stosowania reguły intertemporalnej określonej w art. 4 § k.k. nawet wówczas, gdyby nowe przepisy mogły prowadzić do korzystniejszego dla sprawcy rozstrzygnięcia.

Podsumowując, zaskarżony wyrok łączny jest dotknięty uchybieniem o randze bezwzględnej podstawy odwoławczej. Wobec tego musiał zostać uchylony. Postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego należało następnie umorzyć na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. w zw. z art. 537 § 2 k.p.k., jako że stan powagi rzeczy osądzonej kreuje nieusuwalną negatywną przesłankę prowadzenia tego postępowania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 638 k.p.k.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.